

Název	Zakázané území	
Věk dětí / časová dotace	4–6 let	20 minut
Vzdělávací oblast	Dítě a jeho psychika – poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace	
Rozvíjená gramotnost	DIGITÁLNÍ	MATEMATICKÁ

Cíl činnosti:

Dítě třídí předměty do skupin, odhaluje vzájemné souvislosti mezi nimi, orientuje se v prostoru i v rovině.

Pomůcky:

Objekty, které lze třídít (podle tvaru, barvy, vlastnosti, charakteru, velikosti apod.), provázek.

Popis činnosti:

Aktivita má při zachování stejného principu mnoho variant, lze ji využít pro mnoho různých témat.

V úvodu učitel vede s dětmi rozhovor, který se týká tématu následující činnosti – např. téma ZOO. Společně diskutují o tom, jaké mají různá zvířata vlastnosti, která zvířata se s kterými nesmí setkat, ke kterým zvířatům nemohou lidé z důvodu nebezpečí, která zvířata mají ve výběhu vodní nádrž apod. Vyhledávat informace můžeme i v encyklopedii nebo pomocí digitálních technologií.

Následující popis se váže k činnosti obecně (při využití jakéhokoli tématu).

Učitel společně s dětmi pozorují vlastnosti předmětů, modelů (popř. objektů na obrázku), děti se k vlastnostem předmětů vyjadřují, popisují je. Nabídku lze rozšířit o obrázky a fotografie (rozvíjíme digitální gramotnost pedagogů – využívání digitálních technologií).

Příklady:

- třídíme podle barev nebo tvaru
- třídíme podle věku (dítě – dospělý)
- třídíme podle charakteru lidí (veselý – smutný), pohádkových postav (dobro – zlo)
- třídíme podle původu zvířat (exotická, domácí, lesní)

Připravíme sady předmětů, popř. vytiskneme fotografie a připravíme sady kartiček s fotografiemi pro příklady třídění.

Činnost dětí spočívá v třídění jednotlivých předmětů nebo kartiček do skupin a oddělení skupin provázkem. Vznikne plocha (na koberci, podlaze), na které jsou rozmístěny předměty z jednotlivých skupin (zpočátku jen 2 skupiny předmětů). Umístění jednotlivých předmětů, objektů volíme tak, aby byla aktivita postupně gradovaná. Úkol dětí spočívá v tom, že se snaží umístit provázek tak, aby od sebe odděloval předměty, které k sobě nepatří (jsou v jiném území).

Je vhodná i varianta, kdy děti hledají chybu a opravují nesprávné umístění provázku, který území odděluje. Následuje obdobné cvičení v papírové podobě, které si učitelka připraví dle konkrétního tématu nebo aktuálního zájmu dětí. Nejprve provádíme činnost v pohybu – při práci na podlaze s reálnými předměty nebo obrázky, poté činnost můžeme dále procvičit při práci na papíře.

Komentář z pohledu gramotností:

Matematickou gramotnost dětí rozvíjíme v mnoha ohledech, a to při řešení různých situací, které záměrně vytváříme a zvyšujeme jejich obtížnost. Dítě odhaluje podstatné informace (MG-0-2-06), třídí objekty podle daných kritérií (MG-0-3-01), analyzuje problém a úkol řeší ve dvojici (MG-0-1-01) i samostatně, zakreslí graficky reálnou situaci (MG-0-2-14), prognózuje a navrhuje strategická řešení (MG-0-3-06).

Digitální gramotnost rozvíjíme při třídění předmětů, modelů, fotografií, kdy dítě porovnává a rozhoduje, zda předměty do určité skupiny podle zadanych kritérií patří, či nepatří. Digitální gramotnost je rozvíjena také v případě vyhledávání informací o daném tématu z různých zdrojů včetně digitálních (DG-0-3-01/02).

Čtenářskou gramotnost můžeme u dětí rozvíjet, pokud budeme vyhledávat informace o tématu v encyklopediích, dalších knihách (ČG-0-2-01), v diskuzích o vlastnostech a charakterech lidí, zvířat a věcí.

Hodnocení:

Důkazem o učení je správné řešení, kdy jsou všechny předměty roztrženy do správných skupin a žádný z nich se nenachází v „zakázaném území“.

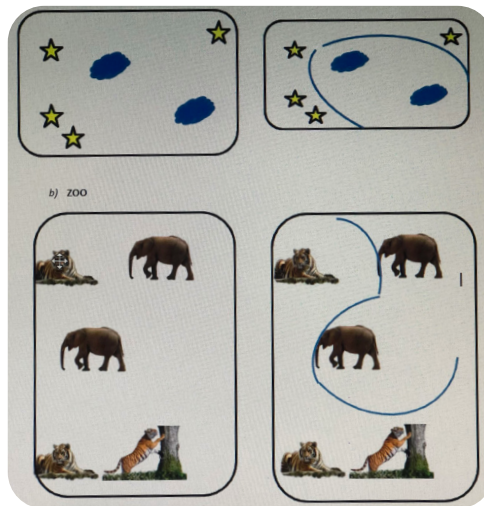
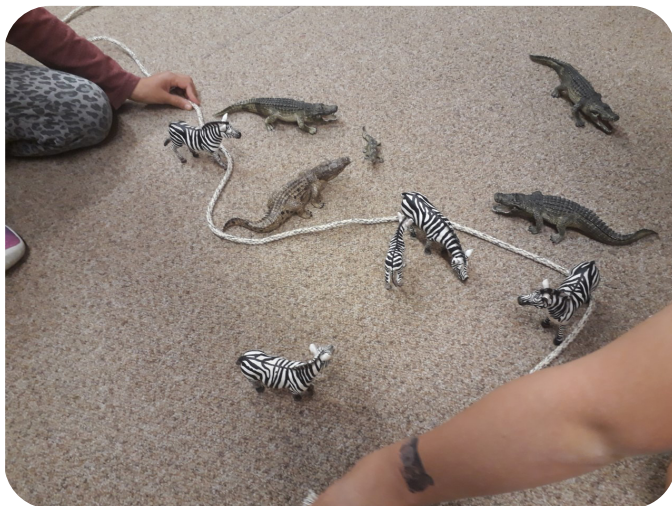
Možnosti sebehodnocení (nonverbální forma = gesta): palec nahoru = ANO, palec dolů = NE.

Dařilo se mi plnění úkolu lépe, když jsem pracoval/a sám/a?

Dařilo se mi plnění úkolu lépe, když jsem pracoval/a s kamarádem?

Podařilo se mi správně vyznačit provázkem „zakázané území“?

Dalším **důkazem o učení** mohou být diskuze o vlastnostech předmětů, objektů.

Děti oddělují skupiny předmětů, které k sobě nepatří.

Postřehy z ověřování:

Děti zaujalo zadání úkolu na „zakázané území“. Díky vhodné motivaci princip rychle pochopily a dokázaly tuto zkušenost analogicky využít při praktické činnosti. Byly schopné spolupracovat (pracovat ve dvojici tak, aby bylo možné provázek správně položit), protože ukládání provázku se jim tak lépe provádělo. Někteří byli „pátráním“, jak položit provázek, aby oddělily zakázaná území, emočně zasažení (stresovalo je hrozící nebezpečí – krokodýli X zebry, tygři X sloni).

Problém měly s rozvahou, některé děti nebyly schopné si řešení nejprve promyslet, což bylo u obtížnějších situací potřeba.

Na základě prožitku ze hry se děti zajímaly o stolní logickou hru založenou na stejném principu. Některým dětem navíc vyhovovalo samostatné plnění úkolů.

Hra Chytrý farmář – dítě plní úkoly
– rozděljuje území pro různé druhy zvířat.

Další doporučení:

Počet předmětů (popř. kartiček s obrázky a jejich rozmístění) ovlivňují obtížnost zadání, proto je činnost vhodná pro gradaci. Obdobná situace nastává u cvičení na pracovním listu. Je nutné zadávat nejprve snadné rozmístění předmětů tak, aby umístění provázku nebyl problém.

Pro podporu rozvoje matematické a čtenářské gramotnosti je třeba dbát na to, abychom dětem předkládali takové náměty, které umožní využít jejich zkušenosti a vědomosti a samozřejmě i jejich zájem.

Zdroje:

Všechny fotografie použité v dokumentu jsou dílem autora.

ROUGIER, Roger. *Rozvíjíme logické myšlení*. Praha: Portál, 2015. 152 s. ISBN 978-80-262-0848-8.

FUCHS, Eduard, Hana LIŠKOVÁ a Eva ZELENDOVÁ. *Rozvoj předmatematických představ dětí předškolního věku* (Metodický průvodce), Praha: JČMF, 2015. ISBN 978-80-7015-022-1.

Hra CHYTRÝ FARMÁŘ: výrobce Smart games, distributor Mindok.

Tento digitální vzdělávací materiál je součástí souboru aktivit, který vytvořil autorský tým [PPUC-MŠ-tým](#), hlavní editorka Jana Smolková. Další sdílení a úpravy aktivity jsou umožněny za podmínek licence [CC BY-SA 4.0 Mezinárodní](#), která se vztahuje na text, obrázky i přílohy této aktivity, pokud není uvedeno jinak. Na stránce www.gramotnosti.pro/epublikace najdete konkrétní postup, jak lze v souladu s podmínkami otevřené licence aktivitu upravovat či šířit. Soubor aktivit byl vytvořen v rámci projektu [Podpora práce učitelů](#) (PPUČ), který byl spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jehož realizaci zajišťoval [Národní pedagogický institut České republiky](#). Diskutujte a ohodnoťte aktivitu na stránce Elektronické materiály (<https://ema.rvp.cz/>) na Metodickém portálu RVP.CZ.

Gramotnosti.pro život!
Učíme v souvislostech

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

